

Het Rode Kruis Ziekenhuis

De eerste plannen voor de bouw van een ziekenhuis in Beverwijk dateren uit 1917. De toenmalige Doctor D.A. Boon (1866-1936), huisarts in Beverwijk, hield een toespraak in Hotel Ter Burg te Wijk aan Zee waarin hij ervoor pleitte dat de zich sterk uitbreidende gemeente Beverwijk een ziekenhuis zou moeten hebben.

DR. D. A. Boon

Niet alleen het sterke groeien van Beverwijk als stad was een reden om zich sterk te maken voor een eigen ziekenhuis. Omstreeks 1914 ontstonden de eerste plannen voor een Nederlands hoogovenbedrijf. De bedoeling hiervan was om Nederland minder afhankelijk te maken van de import van staal. Mede door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werden deze plannen actueel en in 1917 werd het Comité voor de oprichting van een Hoogoven- Staal- en Walswerk in Nederland opgericht. Op 20 september 1918 werd de Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken NV opgericht en in 1920 begonnen de werkzaamheden.

Stoutenbeek met kinderen in 1921

In 1920 kwam de bouw van een ziekenhuis opnieuw ter sprake. Niet door de bouw van de hoogovens maar door een zwangerschap met ernstige complicaties. De vrouw van de Beverwijkse ondernemer Stoutenbeek, in verwachting van haar 4^e kind, moet 's nachts naar het ziekenhuis in Haarlem vervoerd worden. Stoutenbeek legt dan de gelofte af dat hij, als vrouw en kind gezond thuiskomen, een ziekenhuis zal bouwen. Mevrouw Stoutenbeek bevalt van een gezonde zoon en de heer Stoutenbeek zet zich in om zich aan zijn belofte te houden. Meteen nog in 1920 wordt een comité opgericht voor de bouw van het ziekenhuis. In het comité hebben allerlei leden vanuit verschillende lagen van de bevolking zitting. Het is echter een grote tegenslag wanneer de bisschop van Haarlem besluit dat hij het Beverwijkse plan niet wil steunen. De katholieke leden stappen uit het comité en de initiatiefnemers zijn terug bij af.

Ondanks deze tegenslag wordt in 1922 de Vereeniging Ziekenhuis voor Beverwijk en Omstreken opgericht. De fondsen voor de bouw en eerste exploitatie van het ziekenhuis worden geworven onder de inwoners van Beverwijk, Wijk aan Zee en Velsen-Noord. Omdat het nieuwe ziekenhuis patiënten van alle gezindten wil behandelen, wordt in 1924 contact gezocht met het Nederlandse Rode Kruis. De gesprekken met het Rode Kruis verliepen zeer positief en de Beverwijkse Vereeniging werd omgezet in een afdeling van het Rode Kruis.

Bij de gemeente Beverwijk werd een subsidie aangevraagd voor de exploitatie van een ziekenhuis. Dit was het laatste struikelpunt en die liep dan ook bijna mis. Met een nipte meerderheid in de gemeenteraad werd de subsidie toegekend. Nu kon men gaan bouwen.

Op 21 september 1927 was het eindelijk zover. De voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis, ZKH prins Hendrik, opent het Rode Kruis Ziekenhuis van Beverwijk. Het ziekenhuis telde toen in totaal 27 bedden.

Dr. Büller werd aangesteld als 1^e chirurg.

Op de foto van links naar rechts. De secretaris van het Nederlandse Rode Kruis de heer P.W. Kanter, de burgemeester jhr. J.W.C. Strick van Linschoten, ZKH Prins Hendrik, de voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis in Beverwijk Drs. G.B. Westenburg en de bestuursleden van het RKZ. Ir. Ingen houz en Dr. Büller

Na de Tweede Wereldoorlog groeit Beverwijk bijna uit zijn voegen door de sterke industriële ontwikkeling. Er worden telkens stukjes bijgebouwd. In 1954 zijn er daardoor 170 bedden.

In 1965 wordt het ziekenhuis formeel losgemaakt van het Nederlandse Rode Kruis. Het blijft echter wel de naam Rode Kruis Ziekenhuis dragen. Tevens wordt halverwege de jaren '60 begonnen met een omvangrijk project: de bouw van een nieuw ziekenhuis op de plek van het oude.

De nieuwbouw komt gereed in 1974.

Ondertussen werd in Heemskerk het katholieke Sint Jozef Ziekenhuis gebouwd aan de Ingen Houszstraat als opvolger van het veels te kleine Sint Agnes ziekenhuis. De initiatiefnemer en eerste directeur is de bekende huisarts J. Rolink. Het Heemskerkse ziekenhuis is al snel ook te klein. In 1978 krijgt het een nieuw onderkomen met 266 bedden aan de Mozartstraat. Spoedig hierna komt het Sint Jozef Ziekenhuis in financiële problemen en grijpt de overheid stevig in.

In de jaren '80 wordt op last van de overheid een fusie ingezet tussen de beide ziekenhuizen. Het totaal aantal bedden moet teruggebracht worden van 502 naar 375. De fusie leidt tot veel emotie, maar de overheid zwicht niet. In 1988 wordt de fusie een feit en gaan beide ziekenhuizen door het leven als de Stichting het Rode Kruis Ziekenhuis. Het St. Jozefziekenhuis verdwijnt niet uit Heemskerk. Vijf jaar lang doet het dienst als dependance van het Rode Kruis Ziekenhuis in Heemskerk. Vanaf 1993 zijn alle activiteiten overgeheveld naar Beverwijk. In Heemskerk blijft nog wel een polikliniek bestaan, de zogenaamde buitenpoli.

De eerste chirurg en tevens bestuurslid van het Rode Kruis Ziekenhuis werd, zoals eerder vermeld, dr. L.J. Büller uit Heerlen. Dr. Büller heeft een indrukwekkende staat van dienst als officier van gezondheid 2^e klasse bij de marine achter de rug. Na enige jaren huisarts geweest te zijn wordt hij mijnarts bij de mijn Hendrik in Brunssum. Op 1 augustus 1924 wordt hij benoemd tot mijnarts in algemene dienst bij de Staatsmijnen in Limburg te Heerlen, waar hij als ongevalenarts veel ervaring opdoet.

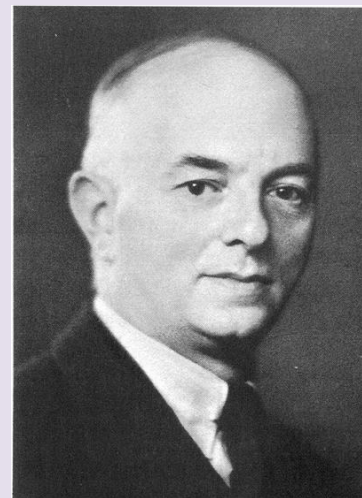
Op 23 oktober 1926 wordt hij benoemd tot chirurg bij het RKZ, tevens is hij daar gynaecoloog. Dr. Büller vestigt zich half december 1926 in Beverwijk. Zijn benoeming in Het RKZ werd ondersteund door Ir. Ingen Housz die in het bestuur zat. Ir. Ingen Housz was één van de directeuren van Hoogovens en zag onmiddellijk het nut in van de veelzijdige en ervaren arts. 18 jaar lang werkte Dr. Büller als chirurg in het Rode Kruis Ziekenhuis. Op 9 april 1944 werd Dr. Büller in de deuropening van zijn huis neergeschoten door de Duitse bezetter als represaillemaatregel (de zogenaamde Silbertannemoorden).

Trivia:

In 1948 gingen de tarieven omhoog. Dat betekende per dag voor ziekenfondspatiënten F 4,75 in plaats van F 4,15, voor patiënten der tweede klasse F 7,50 in plaats van F 6,75 en voor de eerste klasse F 11,50 in plaats van F 10,80 met daarbij de aantekening dat men door alle gestegen kosten men maar nauwelijks de werkelijke kosten kon dekken.

Het Rode Kruis Ziekenhuis aan de Vondellaan rond 1929

Dr. L. J. Büller

In de beginperiode van het RKZ was het niet toegestaan dat het verplegend personeel werd geworven onder de plaatselijke bevolking. Men was bang dat dat ten koste zou gaan van de privacy van de patienten. Pas aan het eind van de vijftiger jaren werd door de directie en de regenten toegestaan dat er personeel uit de regio werd aangenomen.

Veel van de verpleegsters uit die beginperiode hadden alleen hun uniform waarin ze altijd liepen. In hun vrije tijd ging alleen hun kapje af. Veel vertier hadden zij verder niet. Met een groepje ijs eten in de ijssalon in de Breestraat en zondag samen zingen in het trappenhuis van het zusterhuis. Een enkele een tochtje op de fiets naar Wijk aan Zee om van het strand te genieten.

Natuurlijk waren alle verpleegsters ongehuwd. Als ze kennis kregen aan een jongeman en het werd serieus dan stond hem eerst een goedkeuring van de directrice te wachten. Netjes voorstellen en een gesprek voordat hij haar in haar vrije tijd mocht opzoeken. Ging een verpleegster trouwen dan volgde automatisch ontslag. Ze moest zich vanaf dat moment bezig houden met haar gezin.

De opening van het zusterhuis in 1930 door ZKH prins Hendrik

De verpleegsters hielden zich niet alleen bezig met verplegen. Tot hun taken behoorden ook het schoonhouden van de ziekenzalen, dat betekende aanvegen, de vloer dweilen en de ramen lappen. Dat betekende ook dat er volop tijd was voor een praatje met de patienten tijdens voornoemde werkzaamheden. Dat ging gewoon tijdens het werk.

Voor 1963 waren de verpleegsters verplicht om zich bij ziek zijn te melden bij de geneesheer-directeur die als huisarts optrad. Je werd niet snel arbeidsongeschikt verklaard. Zelfs niet met een gebroken been. Je kon dan immers nog steeds zittend werk verrichten. En dat betekende gaasjes knippen en wattenstaafjes maken. Wegwerpartikelen kende men nog niet in die tijd.

Het gaasjes knippen werd ook als strafmaatregel gebruikt. Uit een grote lap werden vierkantjes van 20 bij 20 geknipt die tot een klein pakketje gevouwen op de OK werden gesteriliseerd. De nachtdienst werd op die manier, als er geen verpleegwerkzaamheden waren, ook op een nuttige manier ingevuld.

Het uniform van de verpleegsters moest worden gekocht bij modehuis Stoutenbeek in de Breestraat en werd door de meisjes zelf betaald. Ze kregen wel een personeelskorting maar er bleef voor Stoutenbeek genoeg aan de strijkstok hangen.

In 1927 waren er 22 personeelsleden in dienst bij het RKZ. In 2000 waren het er 1131. Van de 22 waren er 6 arts in 6 verschillende specialismes. In 2000 waren er 83 artsen in 30 verschillende specialismes.

De opeenvolgende chirurgen verwierven expertise in de opvang en de behandeling van patiënten met bij Hoogovens opgelopen verwondingen, vaak brandwonden. Prof. dr. R.P. Hermans (1926-2008) raakte in het begin van de jaren vijftig onder de indruk van de complexe problematiek van de brandwondenslachtoffers.

Hermans kreeg een medestander in de persoon van de anesthesist R.E. Spijker. Door hun

inzet en publiciteit waren zij het eerste brandwondencentrum in Nederland geworden. Patiënten met brandwonden werden van elders verwezen. In 1974 werd de Nederlandse Brandwonden Stichting opgericht. De huidbank ging functioneren.

De chirurgische afdeling bestaat momenteel uit acht chirurgen en elf assistenten. Het RKZ is uitgegroeid “tot een hoogwaardige medische organisatie met - vooral vanwege het Brandwondencentrum.- een internationale bekendheid”.

